

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

සි/ස ශ්‍රී ලංකා රජයේ වාණිජ විවිධ නීතිගත සංස්ථාවේ (“සමාගම”) 2025 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2025 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2025 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ජර්මිනිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ භරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.5.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.1,436,998,718 ක් වූ වෙළඳ ණයගැති ශේෂයෙහි වර්ෂ 5ට වැඩි ශේෂය රු.181,345,597 ක් වූ අතර ඒ තුළ ඇතුළත් රු.73,002,772 ක් වූ සෞම්‍යමූර්ති තොරතුරු පදනමින් අයකර ගතයුතු ශේෂය වර්ෂ 5 ඉක්ම වූ මුළු ණයගැති ශේෂයෙන් සියයට 40 ක් පමණ විය. තවද වෙනත් ලැබිය යුතු දෑ තුළ ඇතුළත් රු.14,125,955 ක් වූ ශේෂ වර්ෂ 3 සිට 13 දක්වා කාලයක සිට පැවත එන ශේෂ විය. මෙම ශේෂ අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>වසර 1ට වැඩි ණයගැතියන් සම්බන්ධයෙන් ණයගැතියන් වෙත ගොස් සහ දුරකථන පණිවිඩ, ලිපි මගින් පසු විපරම් සිදු කිරීම, එකගතාවයක් ඇති කර වාරික ලෙස අයකර ගැනීමට පියවර ගැනීම, වැඩි අවදානම් ණය ගැතියන් සඳහා අඩමාන ණය 100% වෙන් කිරීම සිදු කිරීම, ණය ගැතියන්ගේ ශේෂ තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සිහිකැඳවීම් ලිපි යැවීම, නීතිමය පියවර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කිරීම හා වසර 5 ඉක්මවූ අයකර ගත නොහැකි ණයගැතියන් සඳහා මෙහෙයුම් අත්පොතේ 6.9 අනුව කපාහැරීමට පියවර ගැනීම ආදී ක්‍රියා මාර්ග අනුගමනය කරමින් පවතී.</p>	<p>වෙළඳ ණයගැති ශේෂ සහ වෙනත් ලැබිය යුතු ශේෂ නොපමාව අයකරගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

1.5.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.372,005,293 ක් වූ වෙනත් ගෙවිය යුතු ශේෂ සම්බන්ධයෙන් කාල විශ්ලේෂණයක් පිළියෙල කර නොතිබූ අතර එම ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. එම ශේෂය තුළ දීර්ඝකාලීනව නොවෙනස්ව පැවැති</p>	<p>අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය මගින් සිදුකරන ලද පාසල් නිල ඇඳුම් බෙදාහැරීම සම්බන්ධ රෙදි කැපීම සඳහා සැපයුම්කරුට ගෙවිය යුතු රු.10,045,847 ක් දැක්වෙන අතර ඒ සඳහා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයෙන් රු.7,784,037 ක මුදලක් ලැබිය යුතුව පවතී. මේ සම්බන්ධව අධ්‍යක්ෂක</p>	<p>ණයහිමි ශේෂ කඩිනමින් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

රු.16,171,233 ක ශේෂයක් ද මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර පැවතුණි. ඉදිරියේදී ගිණුම් තුළින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) අංක PED 1/2015 දරන 2015 මැයි 25 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ව්‍යාපාර ව්‍යාපාර ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ 2023 ඔක්තෝබර් 05 දිනැති අංක PED/S/STC/03/11(i) දරන ලිපිය	විධිවිධානවලට පටහැනිව නිලවාහන සඳහා හිමිකම් නොමැති නිලධාරීන් 30 දෙනෙකුට සහ කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවාගත් නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පිළිවෙලින් රු.2,820,000 ක් හා රු.60,000 ක් ප්‍රවාහන දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණි.	දැනට පවතින වාහන සංචිතය පාරිභෝගිකයින් මුණගැසීම, වෙළඳපල සමීක්ෂණ කටයුතු හා ටෙන්ඩර් කටයුතු ආදී කාර්යයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින්, 2023 සිට ඇල්මැති පාර්ශවයන් මුණගැසීම වෙනුවෙන් දීමනා හා ක්ෂේත්‍ර දීමනා ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමට රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවෙන් අනුමැතිය ලබාදී ඇත.	චක්‍රලේඛ විධිවිධාන හා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් අනුමත කර ඇති ප්‍රතිපූර්ණ ක්‍රමවේදය අනුව ප්‍රවාහන වියදම් ගෙවීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2022 දෙසැම්බර් 21 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ව්‍යාපාර අංක PED 08/2022	සේවකයන් සඳහා ඉතිරි කර ගත් නිවාඩු මත දීමනා ගෙවීමේදී සේවකයින්ට හිමි නිවාඩු ගණනය කිරීමේදී 1954 අංක 19 දරන සාප්පු හා කාර්යාල සේවක පනතේ විධිවිධානවලට පටහැනි ලෙස වර්ෂයකදී ලබාගත හැකි නිවාඩු දින ගණන 21 වෙනුවට 42 ක් ලෙස සලකා කටයුතු කර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉතිරි කරගත් නිවාඩු මත දීමනා ලෙස රු.9,497,982 ක් ගෙවා තිබුණි.	ආයතනය පිහිටවනු ලැබූ දා සිට අභ්‍යන්තර චක්‍රලේඛය මත සේවකයින් සඳහා වසරකට අනියම් නිවාඩු 07, වාර්ෂික නිවාඩු 14 ක් සහ අසනීප නිවාඩු 21 හිමි වී ඇත. චක්‍රලේඛය අනුව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත ඉතිරි කරගත් නිවාඩු දින 20 සඳහා ගෙවීම් සිදුකර ඇත. තවද අයවැය ලේඛණයේ පරිපාලන වියදම් යටතේ නිවාඩු දින වැටුප් සඳහා ප්‍රතිපාදන වෙන්කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත.	1954 අංක 19 දරන සාප්පු හා කාර්යාල සේවක පනතේ විධිවිධානයන්ට අනුකූලව හිමි නිවාඩු සලකා බලා ඉතිරි කරගත් නිවාඩු මත දීමනා ලබාදිය යුතුය. වැඩිපුර ගෙවීම් ආපසු අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) 2024 දෙසැම්බර් 23 දිනැති අංක PED 03/2024 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 1.3 ඡේදය	2023/2024 මූල්‍ය වර්ෂය තුළ ලාභ උපයා ඇති නමුත් බදු පසු ලාභයෙන් අවම වශයෙන් සියයට 30 ක් ඒකාබද්ධ අරමුදලට ලාභාංශ ලෙස ගෙවා නොමැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ලාභදායීත්වය පදනම් කරගෙන කාර්ය මණ්ඩලයට ප්‍රසාද දීමනා ගෙවීමට හිමිකම් නොලැබූවද සමාගම 2023/2024 වර්ෂයේදී උපයන ලද ලාභයෙන් සියයට 16 ක පමණක් ලාභාංශ ගෙවා තිබියදී එම කාලපරිච්ඡේදයට අදාළව සේවකයින් 259 දෙනෙකුට රු.5,180,000 ක ප්‍රසාද දීමනා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගෙවා තිබුණි.	වකුලේඛයේ අංක 2 අනුව රජය සතු සමාගම් 2023/2024 මූල්‍ය වර්ෂය තුළ බදු පසු ලාභයෙන් අවම වශයෙන් 30% ක් ඒකාබද්ධ අරමුදලට ලාභාංශ /අයබදු ගෙවා ඇත්නම් ප්‍රසාද දීමනා ලෙස රු.20,000 ක් ගෙවිය හැකි බැවින් 2023/2024 වර්ෂයේ අයබදු ලෙස රු.464,260,462 ක් සහ ලාභාංශ ලෙස රු.102,500,000 ක් වශයෙන් මුළු මුදල රු.566,760,462 ක් ගෙවා ඇත. ඒ අනුව වකුලේඛය සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත ප්‍රසාද දීමනා ගෙවා ඇත.	වකුලේඛය ප්‍රකාරව සියයට 30 ක් ඒකාබද්ධ අරමුදලට ලාභාංශ ගෙවා ඇති විට පමණක් කාර්ය මණ්ඩලයට ප්‍රසාද දීමනා ගෙවිය යුතුය. නිත්‍යානුකූල නොවන ගෙවීම් සිදුකර ඇත්නම් අයකර ගත යුතුය.
(ඈ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක PED 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය මඟින් ප්‍රකාශිත රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් සඳහා වූ මෙහෙයුම් අත්පොතේ 3.2(ii) ඡේදය	භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව වෛද්‍ය වියදම් ප්‍රතිපුරණය සඳහා රු.8,815,474 ක් සේවකයන්ට ගෙවා තිබුණි.	නේවාසික ප්‍රතිකාර සඳහා රු.25,000 ක සහ නේවාසික නොවන ප්‍රතිකාර සඳහා රු.15,000 ක උපරිම සීමාවකට යටත්ව වසරක් සඳහා එක් සේවකයෙකු සඳහා රු.40,000 ලෙස වෛද්‍ය වියදම් දීමනා ගෙවනු ලැබීය. 2024 පෙබරවාරි සිට සියළු ප්‍රතිකාර වෙනුවෙන් වසරක් සඳහා උපරිම සීමාව රු.40,000 ක් ලෙස ගෙවීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගන්නා ලදී.	සියළු දීමනා සඳහා භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඉ) 2024 පෙබරවාරි 28 දිනැති අංක 01/2024 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 5.1 ඡේදය	සේවක සුභසාධක සමිති හා අනෙකුත් සුභසාධන කටයුතු සඳහා සමාගමේ	සංස්ථාව වෙළඳ ආයතනයක් බැවින් විකුණුම් පිරිවැටුම වැඩි කර ගැනීම සඳහා වෙළඳ	වකුලේඛ විධිවිධාන අනුව සියලුම ආකාරයේ

<p>අරමුදල් හාවිතා නොකළ යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවස්ථා 8 කදී එකතුව රු.806,500 ක් සුභසාධන කටයුතු සඳහා වැයකර තිබුණි.</p>	<p>ප්‍රචාරණ වියදම් දරා ඇති අතර සුභසාධන කටයුතු සඳහා මුදල් මාරු කර නොමැත. අයවැය ලේඛණයේ ප්‍රචාරණ සහ වෙළඳ ප්‍රවර්ධන කටයුතු සඳහා ප්‍රතිපාදන වෙන් කර අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතිය ලබාගෙන ඇති අතර එම සීමාවන් තුළ වෙළඳ ප්‍රචාරණ කටයුතු සිදු කර ඇත.</p>	<p>සුභසාධක වියදම් අත්හිටුවීමට ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
---	--	--

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.369,998,877 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.1,501,214,947 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.1,131,216,070 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. විකුණුම් පිරිවැය රු. 2,274,870,836 කින් අඩු වුවද විකුණුම් ආදායම රු.3,344,949,618 කින් හා මූල්‍ය ආදායම රු.99,390,596 කින් අඩුවීම මෙම පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාගමේ සේවකයින්ගේ මාසික මුළු ඉපයීම වලින් සියයට 10 ක් සේවකයින්ගෙන්ද සියයට 15 ක දායකත්වයක් සමාගම විසින්ද දරමින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට දායකත්වය සපයා තිබුණි. එහිදී අවම දායකත්වය වූ සියයට 12 ඉක්මවා සියයට 3 ක් වැඩිපුර ගෙවීම සඳහා ලබාගත් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය විගණනයට ඉදිරිපත් නොවුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සියයට 12 ඉක්මවා ගෙවා ඇති සියයට 3ක් වූ අනුමැතිය රහිත සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දායක මුදල රු.4,806,084 ක් විය.</p>	<p>සේවකයින් වෙනුවෙන් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට සමාගම විසින් ගෙවනු ලබන 15% දායකත්වයට අදාළ අනුමැතිය සම්බන්ධව 1996 වර්ෂයේ සිට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකා පරීක්ෂා කරන ලද නමුත් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයක් සොයා ගැනීමට නොහැකි විය. 1984 වර්ෂයේදී සිදුකල සේවක බඳවා ගැනීම් පරීක්ෂා කිරීමේදී 15% දායකත්වය ආයතනය විසින් දරා ඇත.</p>	<p>සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනත යටතේ වන අනුපාතයන්ට වැඩි අනුපාතයන් යටතේ සේවක අර්ථසාධක දායක මුදල් ගෙවීමේදී අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගෙන කම්කරු කොමසාරිස්වරයා වෙත දැනුම් දිය යුතුය.</p>
<p>(ආ) 2025 මැයි 19 දිනැති අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තාවට අනුව තීරුබදු රහිත වෙළඳසැල්වල ගබඩාවල 2025 මාර්තු 22 දිනට පැවති තොගවලින් රු.1,089,556 ක් වූ තොග පළඳු වූ</p>	<p>විගණන නිරීක්ෂණ සහ යෝජනා අනුගමනය කරමින් ඉදිරි වර්ෂයේදී අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට පියවර ගනු ලැබේ.</p>	<p>පලඳු වූ තොග හා විකිණීමට නොහැකි තොග සම්බන්ධයෙන් විධිමත් පරීක්ෂණ</p>

තොග ලෙසද රු.13,884,042 ක් වූ තොග විකිණීමට නොහැකි තොග ලෙසද තහවුරු කර තිබුණි. උක්ත තොග සම්බන්ධයෙන් විධිමත් පරීක්ෂණ පවත්වා එලෙස තොග හානියට හේතු හා වගකිවයුතු පාර්ශව හඳුනා ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.

පවත්වා වගකිව යුතු පාර්ශව හඳුනාගෙන අලාභ අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) සමාගම විසින් කුලියට ගෙන තිබූ නාරාහේන්පිට විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ අංක 07 දරන ගබඩා පරිශ්‍රය වෙනුවෙන් කුලී ගිවිසුමක් අත්සන් කර නොතිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී සමාගම විසින් රු. මිලියන 63 ක වියදමක් දරා එම ගබඩා පරිශ්‍රය නවීකරණය කර තිබුණි.

නාරාහේන්පිට පිහිටි ගබඩාව වෙනුවෙන් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන කළමනාකරණ භාරය වෙත ගිවිසුම් ගත වීම සඳහා ලිපි මගින් දැනුම් දුන්නද මේ දක්වා ප්‍රතිචාරයක් ලැබී නොමැත.

කුලියට ලබා ගන්නා ගොඩනැගිලි සම්බන්ධයෙන් විධිමත් කුලී ගිවිසුම්වලට එළඹිය යුතු අතර එම ගොඩනැගිලි සම්බන්ධයෙන් දරනු ලබන වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය පිළිබඳව කුලී ගිවිසුම්වල ඇතුළත් කළ යුතුය.

(ඈ) අතිකාල දීමනා හා නිවාඩු දින වැටුප් ගණනය කිරීමේදී ජීවන වියදම් දීමනාව අදාළ කර නොගත යුතු වුවද සමාගම විසින් සේවකයින් 202 දෙනෙක් සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගෙවන ලද නිවාඩු දින දීමනා ගණනය කිරීමේදී ජීවන වියදම් දීමනාව අදාළ කර ගැනීම හේතුවෙන් රු.3,220,465 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

සේවකයින් සඳහා සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ගණනය කිරීමේදී මුළු මාසික ඉපැයීම යන්නට වැටුප සහ ජීවන වියදම් දීමනාව ඇතුළත් බව කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිකුත් කර ඇති සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ගණනය කිරීමේ මාර්ගෝපදේශයේ දක්වා ඇත. ඒ අනුව නිවාඩු දින වැටුප් ගණනය කිරීමේදීද වැටුප යන්නට ජීවන වියදම් දීමනාව අදාළ කරගන්නා ලදී.

අතිකාල දීමනා හා නිවාඩු දින වැටුප් ගණනය කිරීමේදී ජීවන වියදම් දීමනාව අදාළ කර නොගත යුතු අතර වැඩිපුර ගෙවා ඇති මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකායීක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය

2022/2023 ගිණුම් වර්ෂයේදී තලංගම Q shop ප්‍රදර්ශනාගාරය රු.2,245,320 ක වියදමක් දරා ඉදිකර තිබුණ ද කිසිදු ආදායමක් උත්පාදන කර නොතිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

තලංගම Q SHOP අලෙවිසැල ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයේ තලංගම ඩිපෝවේ පිහිටා ඇති අතර මණ්ඩලයේ කලින් කලට සිදුවූ කළමනාකරණ වෙනස්වීම් මත ගිවිසුමේ කොන්දේසි වල ඇතිවූ අපැහැදිලි තත්වයන් හේතු කොටගෙන එම පරිශ්‍රයේ Q SHOP මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට නොහැකි විය.

නිර්දේශය

මෙවැනි ප්‍රාග්ධන වියදම් දැරීමට ප්‍රථම ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් සිදු කළ යුතුය. මෙහි ආදායම් උත්පාදනය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.7.5 ඡේදය ප්‍රකාරව දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රසම්පාදන කමිටුව රේඛීය අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයා විසින් නම් කළ යුතු වුවද සමාගමේ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රසම්පාදන කමිටුව සභාපති විසින් පත්කර තිබූ අතර එම කමිටුවට රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම්වරයෙකු හෝ ඒ සමාන මට්ටමේ අධ්‍යක්ෂවරයෙකු සාමාජිකයෙකු ලෙස පත්කර නොතිබුණි.

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

වටිනාකම් සීමාව මත කැබිනට් මණ්ඩලය මගින් පත්කළ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව සහ තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව හරහා නිසි ලෙස ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදුවූ බැවින් ආයතනයේ අභ්‍යන්තර ලියකියවිලි සඳහා අවශ්‍ය තීරණගැනීම දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රසම්පාදන කමිටුව මගින් සිදුකර ඇත.

නිර්දේශය

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රසම්පාදන කමිටුව පත්කිරීම සහ එහි සංයුතිය සකස් කිරීම සිදුකළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතු භාවය හා යහපාලනය

4.1 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

සමාගමේ ප්‍රධාන අරමුණු අතරින් විදේශ අපනයන වෙළඳපලට පිවිසීමේ අරමුණ ඉටු කරගැනීමට අදාළ ක්‍රියාමාර්ග 2024/25 ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ඇතුළත් කර නොතිබුණි. තවද පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අංශ 04 ක විකුණුම් ආදායම සියයට 7 සිට සියයට 89 දක්වා ප්‍රමාණයකින් අඩුවී තිබූ අතර විශේෂ ව්‍යාපෘති ඒකකය සියයට 1ක අලාභයක් ලබා තිබුණි.

විදේශීය ආනයන වෙළඳපලට පිවිසීම සඳහා භාණ්ඩ සහ සැපයුම්කරුවන් හඳුනාගැනීමට දැරූ ප්‍රයත්නය පූර්ණකාලීනව යෙදවීමට ආයතන සේවක කාර්යමණ්ඩලයේ හිඟතාවය සහ දැනට සිටින කාර්යමණ්ඩලය දැනට පවතින වෙළඳ කටයුතු සඳහා උපරිමයෙන් යොදවා තිබීම හේතුවෙන් සාර්ථක නොවීය. මැතිවරණ ප්‍රකාශයට පත්වීමත් සමගම රජයේ ආයතන විසින් සිදුකරනු ලබන මිලදී ගැනීම් සහ ටෙන්ඩර් ක්‍රියාවලීන් තාවකාලිකව නතර වීම සහ ප්‍රමාද වීම, තීරුබදු රහිත බලපත්‍රය 2025 වර්ෂය සඳහා නැවත අලුත් කිරීම පිළිබඳ පැවති ගැටළු, වෙළඳපළ තුළ පවත්නා තරඟකාරීත්වය සහ රාජ්‍ය ආයතන වල දැඩි වියදම් සීමාකිරීම් පැවතීම ආදී කරුණු ආදායම අඩු වීමට හේතු වී ඇත.

අපේක්ෂිත අරමුණු සැලසුම්වලට ඇතුළත් කර ඉටුකර ගැනීමට සැලසුම් සහගතව කටයුතු කළ යුතුය.